tukinainen
RAISKAUSKRIISIKESKUS

Tilastot

1.1.-31.12.2010

Raiskauskriisikeskuksen esittely

Raiskauskriisikeskus Tukinaisen toiminta alkoi vuonna 1993 Raha-automaattiyhdistys ry:n tuella. Toiminnan alusta alkaen auttamisen keinoina ovat olleet maksuton juridinen ja terapeuttinen neuvonta, ohjaus sekä tuki. Kriisi- ja puhelinpäivystykset ovat kuuluneet tähän päivään asti Raiskauskriisikeskuksen perustoimintoihin. Jyväskylän aluetoimipiste aloitti kehittämishankkeena vuonna 2006, ja se siirtyi osaksi yleisavustusta vuonna 2009. Päärahoittajana on edelleen Raha-automaattiyhdistys ry, jonka rahoituksen turvin toimintaa on voitu jatkaa ja kehittää. Raiskauskriisikeskus Tukinainen on Suomen ainoa raiskauskriisikeskus.

Tukinainen ry:n päämääränä on seksuaalisen hyväksikäytön ja väkivallan kohteeksi joutuneiden ja heidän läheistensä aseman parantaminen. Yhä tärkeämmässä roolissa järjestön työssä on myös näiden rikosten ennaltaehkäisy sekä varhainen puuttuminen lähisuhdeväkivaltaan. Yhdistys ylläpitää Raiskauskriisikeskusta, joka antaa voittoa tavoittelematta kriisi- ja oikeusapua, tukea, neuvontaa, ohjausta ja kuntoutusta sekä konsultaatiota ja koulutusta. Tukinaisen valtakunnallinen ja soittajalle maksuton juristipäivystys perjantaisin on kohdennettu lähisuhdeväkivallan uhreille, heidän läheisilleen ja ammattiauttajille.

Tukinainen ry:n toiminnan painopiste on yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa, johon kuuluu muun muassa yhteistyö eri järjestöjen ja julkisen sektorin toimijoiden kanssa, lainsäädäntöä koskevien lausuntojen laatiminen ja mediasuhteiden ylläpitäminen. Tukinainen julkistaa vuosittain tammikuussa oman tilastobarometrinsä päivystyspuhelimeen tulleista yhteydenotoista. Vuonna 2010 erityistä huomiota kiinnitettiin lähisuhdeväkivallan yleisyyteen ja siihen liittyviin uhkiin. Tiedotusvälineet ottivat esille esimerkiksi uhriin kohdistuvien uhkailujen yleisyyden ja vakavuuden.

Raiskauskriisikeskuksen toimintaan saatiin vuosiksi 2007-2010 Raha-automaattiyhdistyksen tuella kolmevuotinen Nettitukinainen-projekti, jonka tavoitteena on ollut antaa tietoa, tukea ja neuvontaa seksuaalisen hyväksikäytön ja väkivallan kysymyksissä Internetin avulla. Projektin yhteydessä luotiin myös uusi tietosuojajärjestelmä yhteydenottajien tietoturvallisuuden varmistamiseksi. Nettitukinainen ei kuitenkaan valitettavasti saanut enää jatkorahoitusta vuodelle 2011, joten se jouduttaneen valitettavasti lopettamaan kokonaan. Nettitukinaisen suosio kuitenkin ylitti projektille alun perin asetetut tavoitteet yhteydenottajamäärissä.

Oikeudellisen työn kehittämisen tarve on lisääntynyt rikosten uhrien oikeuksia koskevien kansainvälisten ja kansallisten velvoitteiden myötä. Seksuaalisen väkivallan ja hyväksikäytön uhrien asemaan on kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota. Uhrien tukijärjestön rooli on keskeinen muun muassa rikosprosessissa ilmenevien epäkohtien ja lainsäädännössä olevien puutteiden esille nostamisessa. Vuonna 2010 Tukinainen antoi lausunnot muun muassa lapsiin kohdistuvista seksuaalirikoksista, puolustuskyvyttömän henkilön

seksuaalisesta hyväksikäytöstä ja rikosvahinkolaista. Tukinaisen henkilökunta olisi valmis aiempaa tiiviimmin osallistumaan myös lainvalmistelutyöhön erilaisten työryhmien jäsenenä, ja siten tuoda käytännön työssä saadun asiantuntemuksensa lainvalmistelun käyttöön. Yhteistyömuotoja eri viranomaisten kuten poliisin kanssa voitaisiin kehittää, jos rahoitusta oikeudelliseen työhön olisi mahdollista lisätä. Ongelmana on, että Tukinainen ry:n rahoitus ei ole sallinut kuin yhden juristin palkkaamisen.

Senja- sensitiivisyyskoulutusprojektissa vuonna 2010 valmistui tavoitteena ollut koulutusmalli, jonka avulla opetetaan viranomaisia kohtaamaan oikein lähisuhdeväkivallan ja seksuaalirikosten uhreja. Koulutustilaisuuksia järjestettiin tuomioistuinten tuomareille ja oikeusavustajille yhteistyössä Oikeusministeriön kanssa, erikoissyyttäjille yhteistyössä Valtakunnansyyttäjänviraston kanssa, poliiseille yhteistyössä Poliisihallituksen kanssa ja poliisin perustutkintoa ja erikoistumisopintoja opiskeleville sekä poliisin alipäällystötutkintoa ja päällystötutkintoa opiskeleville yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa. Lisäksi projektissa laadittiin erilliset koulutuskansiot, joita jaettiin koulutettaville.

Vaarantuuko seksuaalista väkivaltaa kokeneiden uhrien oikeusturva ja avunsaanti jatkossa?

Raiskauskriisikeskus Tukinaisen merkittävin rahoittaja on Raha-automaattiyhdistys. Tulevina vuosina Raiskauskriisikeskuksen rahoitus vähenee, mikä tarkoittaa yhdistyksen toiminnan supistumista. Tukinainen on ollut monille seksuaalisen väkivallan ja hyväksikäytön uhreille paikka, josta he ovat saaneet akuuttia apua tilanteeseensa. Heitä on myös tarvittaessa ohjattu jatkohoitoon julkisen sektorin yhteistyötahoille.

Tukinaisen toiminnan supistuminen merkitsee myös seksuaalisen väkivallan ja hyväksikäytön uhrien avun saamisen vaikeutumista. Seksuaalisen väkivallan ja hyväksikäytön seuraukset vaikuttavat laajasti uhrin kaikille elämän alueille. Ongelmana on, miten uhrien oikeusturva ja ohjaus, tuki sekä neuvonta turvataan jatkossa?

Monet kaupungit ja kunnat ovat velvoitettuja hoitamaan seksuaalisen väkivallan uhreja, mutta käytännössä sosiaali- ja terveydenhuollon taloudellisten resurssien vähetessä uhrit saattavat jäädä ilman apua sekä tukea. Raiskauskriisikeskuksella on ollut tähän asti huomattava asema uhrien tukemisessa, ohjaamisessa ja neuvonnassa. Vuoden 2010 tilastot osoittavat, että tarvetta tuelle on edelleenkin selkeästi. Tukinaisen kriisi- ja juristilinjoille tuli yhteensä puheluja ensisoittojen 625 kpl lisäksi yhteensä 2158 kpl. Yhteydenottoja tuli auttavien puhelimien kautta myös Nettitukinaiseen.

Seksuaalista väkivaltaa ja hyväksikäyttöä kohdanneiden uhrien kannalta on olennaisen tärkeää, että heidän avunsaantinsa turvataan myös tulevaisuudessa. Tilastot osoittavat, että seksuaalisen väkivallan ja hyväksikäytön aiheuttaman trauman hoito vaatii monialaista asiantuntemusta kriisi- ja juridiselta puolelta.

Seksuaalisen väkivallan seuraukset

Seksuaalista väkivallan teon tai tekojen seuraukset koskettavat uhrin useita elämän alueita. Usein tekojen seuraukset ovat fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia, taloudellisia sekä oikeudellisia ilmenee (kuvio 1). Myös traumatisoitumiseen liittyvät PTSD-oireet liittyivät usein seksuaalisen väkivallan kokemukseen. On tärkeää, että seksuaalista väkivaltaa kokenut saa asianmukaista ohjausta, tukea ja neuvontaa tilanteeseensa.

Seksuaalisen väkivallan ja/ tai hyväksikäytön seuraukset olivat usein psyykkisiä ja sosiaalisia. Kokemuksesta johtuvat oireet vaikuttavat uhrin koko elämään, siksi on oleellisen tärkeää, että uhri saa asianmukaista kohtelua ja hoitoa.

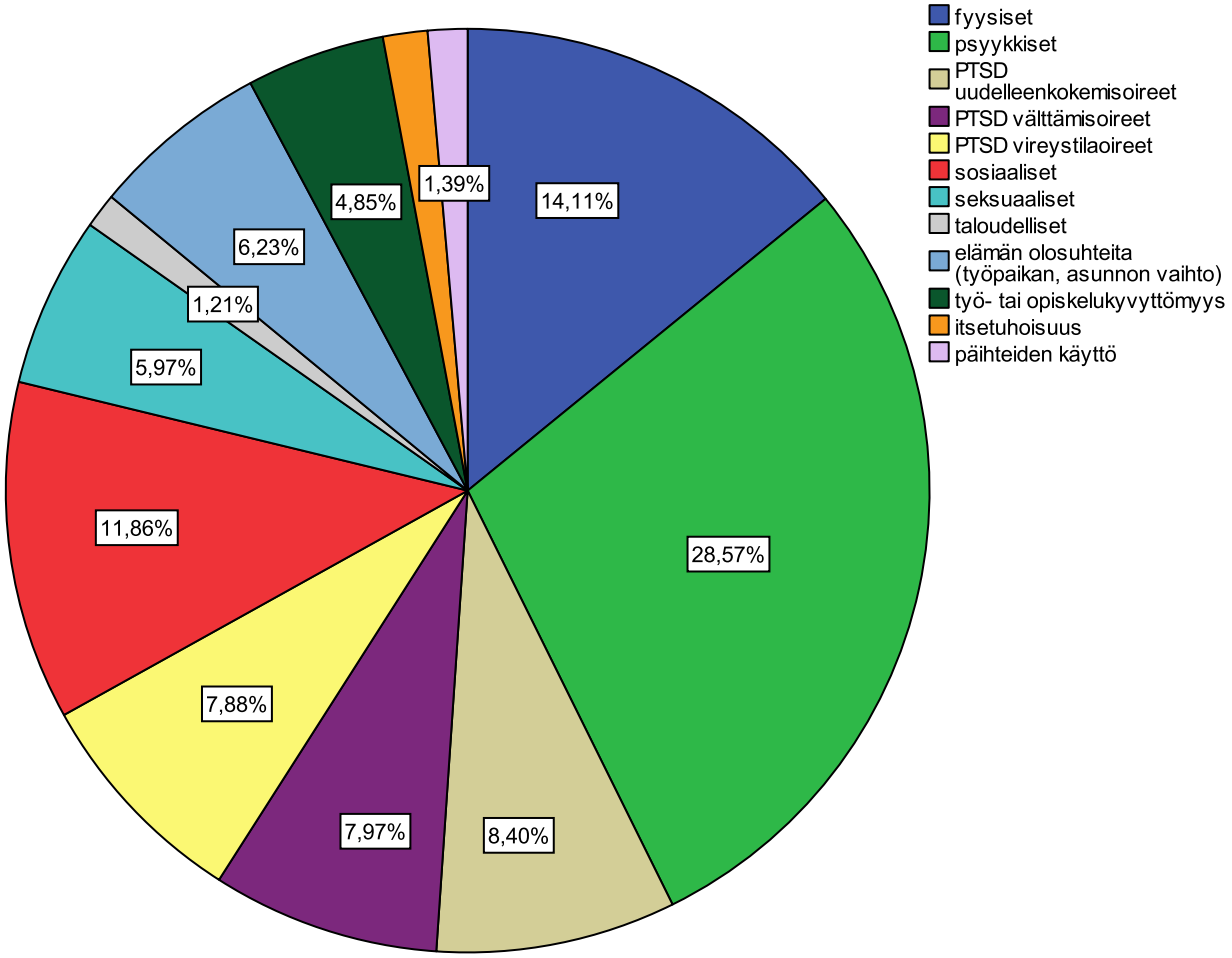

Kuvio 1.

Soittajien ohjaaminen muihin auttamistahoihin

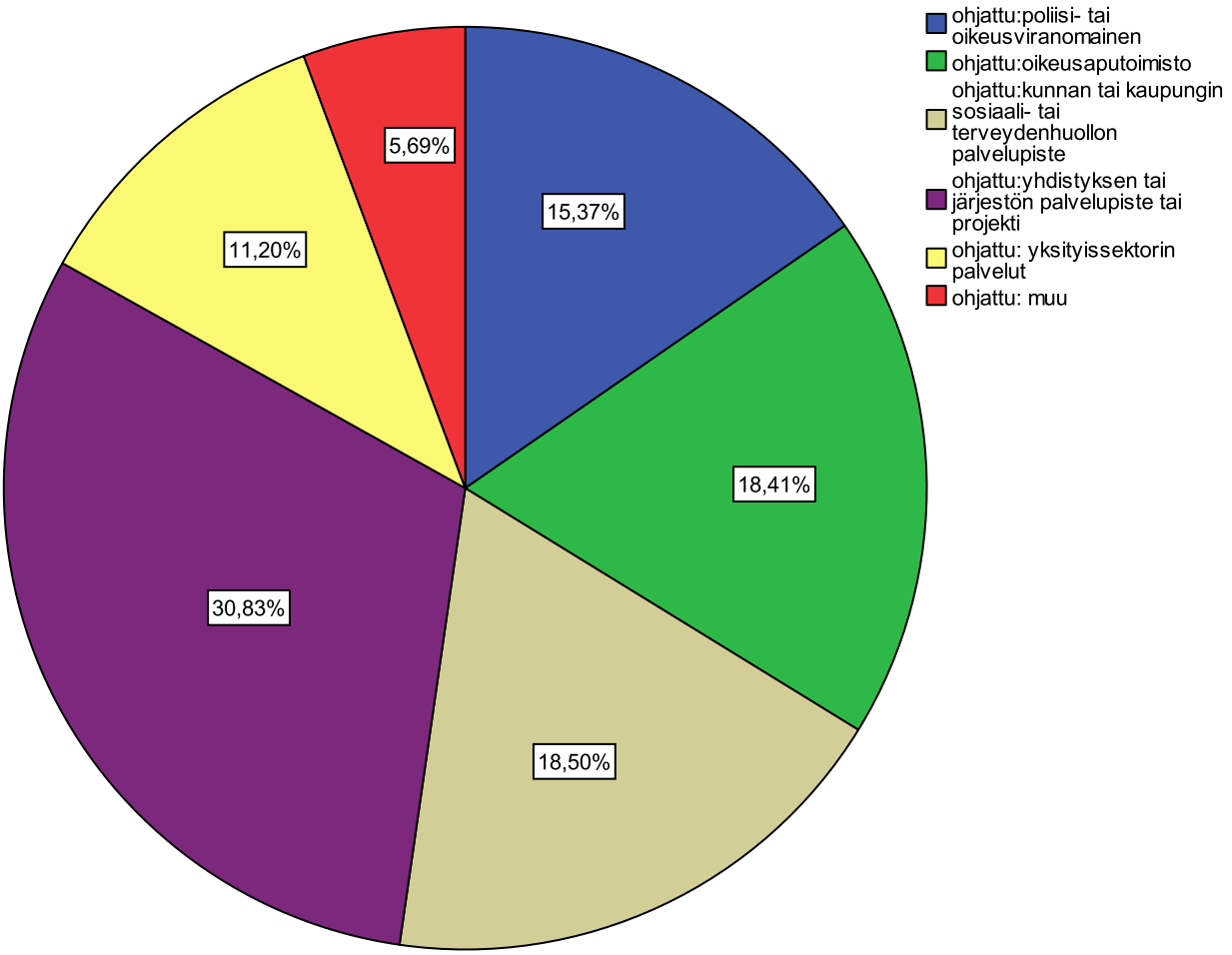

Kuvio 2.

Huom! Soittajia on ohjattu sekä julkisen että yksityisen sektorin auttamistahoihin, kuten lääkärille tai asianajalle.

Oikeusprosessin vaihe yhteydenoton tilanteessa

Seksuaalinen väkivalta on edelleen tabu. Suurin osa seksuaalista väkivaltaa kokeneista ei ollut tehnyt rikosilmoitusta tapahtuneen jälkeen. Toisaalta asenteiden hienoisesta muuttumisesta kertoo kuitenkin se, että rikosilmoitus oli tehty 27,45 % ensipuheluista (kuvio 3). Kaikki uhrit eivät miellä seksuaalista väkivaltaa rikokseksi, vaan usein syyllistävät itseään teosta.

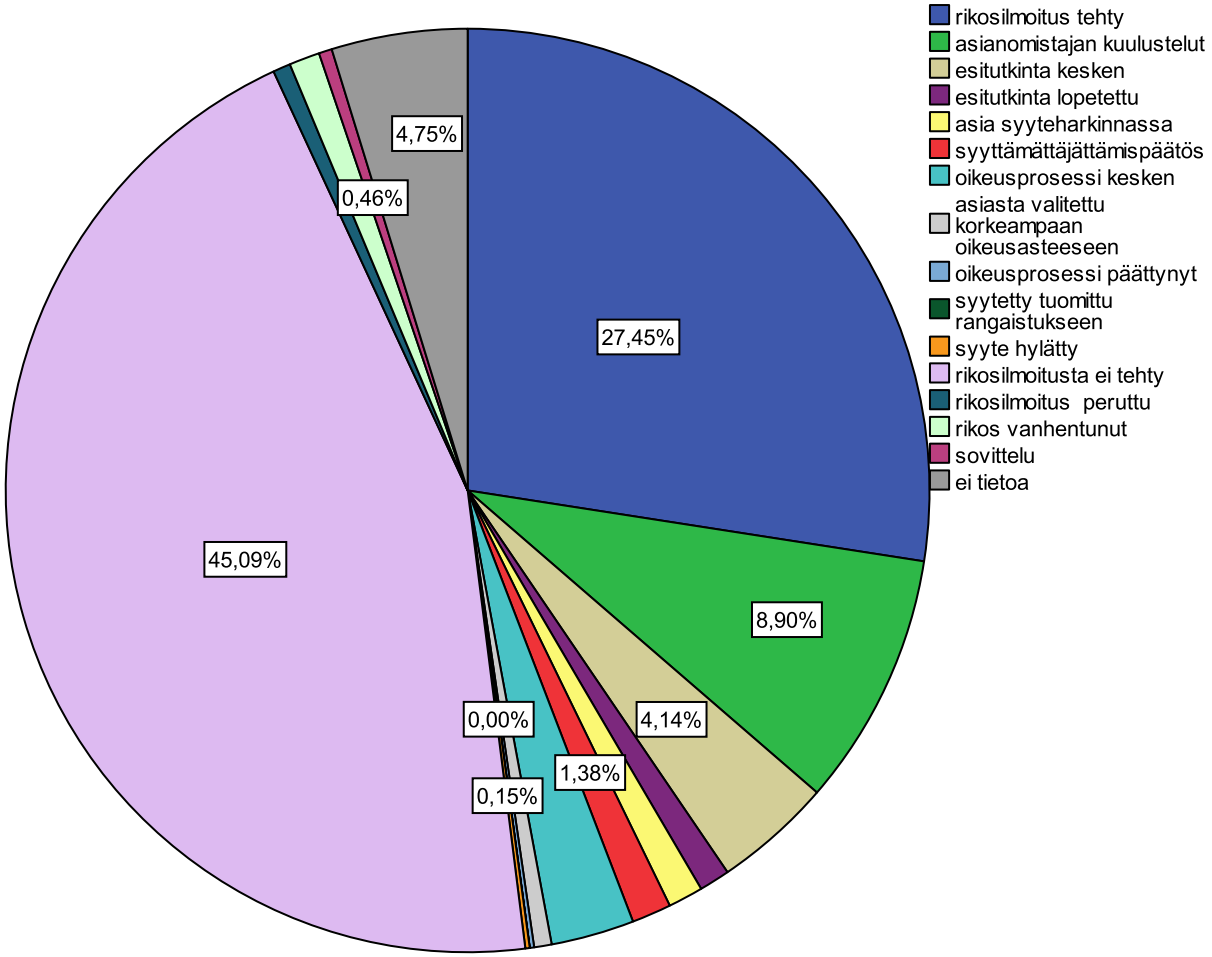

Kuvio 3.

Huomio! Kuviossa ei tietoa tarkoittaa sitä, ettei asia ole tullut esille käydyssä puhelinkeskustelussa. Asioita ei kysytä erikseen tilastointia varten.

Ensipuhelujen määrät

Vuonna 2010 (1.1.-31.11.2010) ensimmäistä kertaa soittavien puheluja oli yhteensä 625 kappaletta, jotka jakaantuivat juristi- ja kriisilinjan (321/304 kpl) mukaan (kuvio 4).

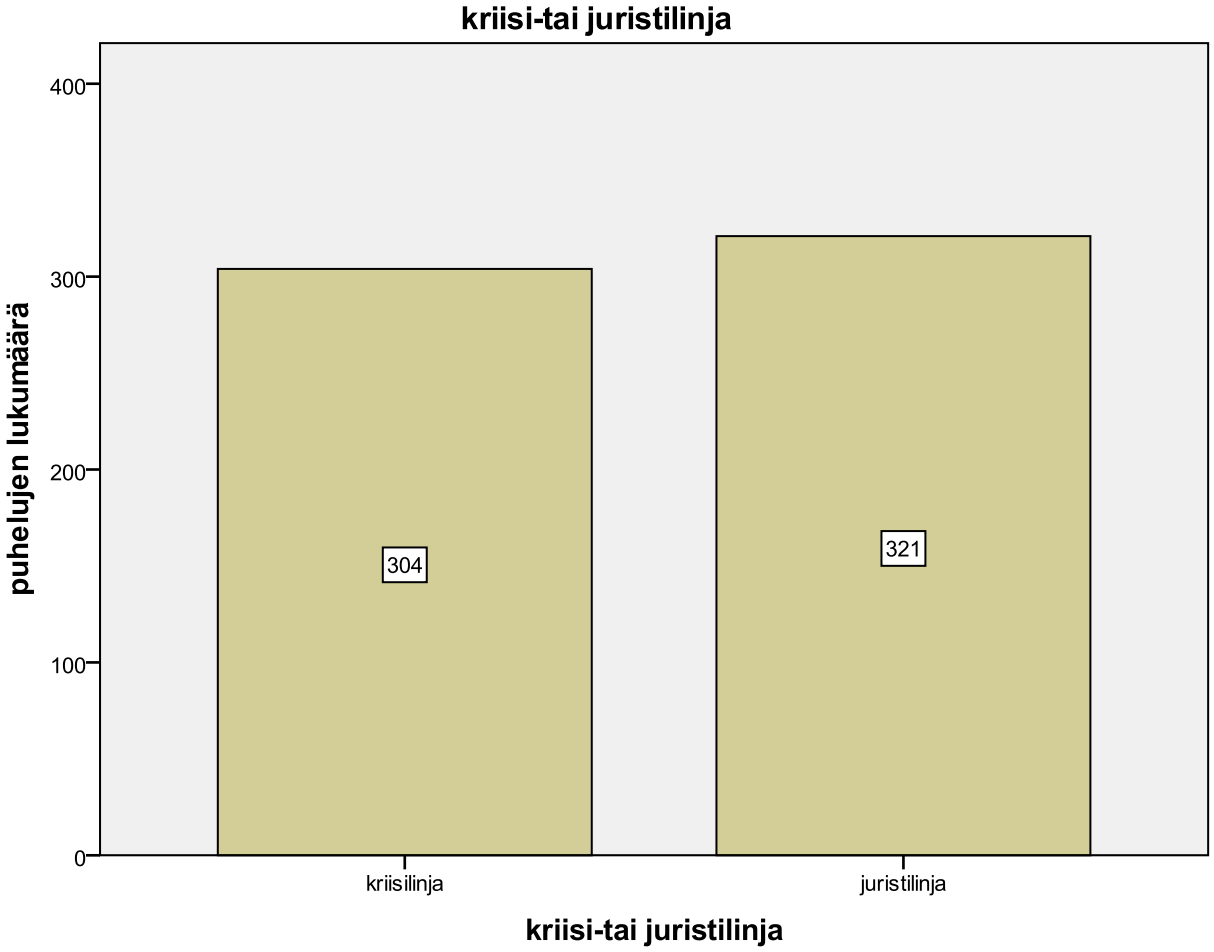

Kuvio 4.

Nettitukinaiseen vuonna 2010 tulleet yhteydenotot

511 viestiä

111 yhteydenottajaa

Yhteydenotot

Kriisi- ja juristilinjoille tuli yhteensä puheluja ensisoittojen lisäksi yhteensä 2158 kpl. Yhteydenottoja tuli auttavien puhelimien kautta myös Nettitukinaiseen (taulukko 1).

	kriisi	juristi
tammi	135	27
helmi	151	34
maalis	168	37
huhti	117	35
touko	137	24
kesä	127	30
heinä	144	34
elo	167	43
syys	140	24
loka	185	31
marras	147	40
joulu	120	24
YHTEENSÄ	1738	338

Taulukko 1.

Yhteydenotot valtakunnallisesti

Puhelinyhteydenottaja on tullut valtakunnallisesti koko Suomesta, kuten kuvio 5 osoittaa. Etelä-Suomen lääni on tilastossa painottunut, johtuen muun muassa asukastiheydestä.

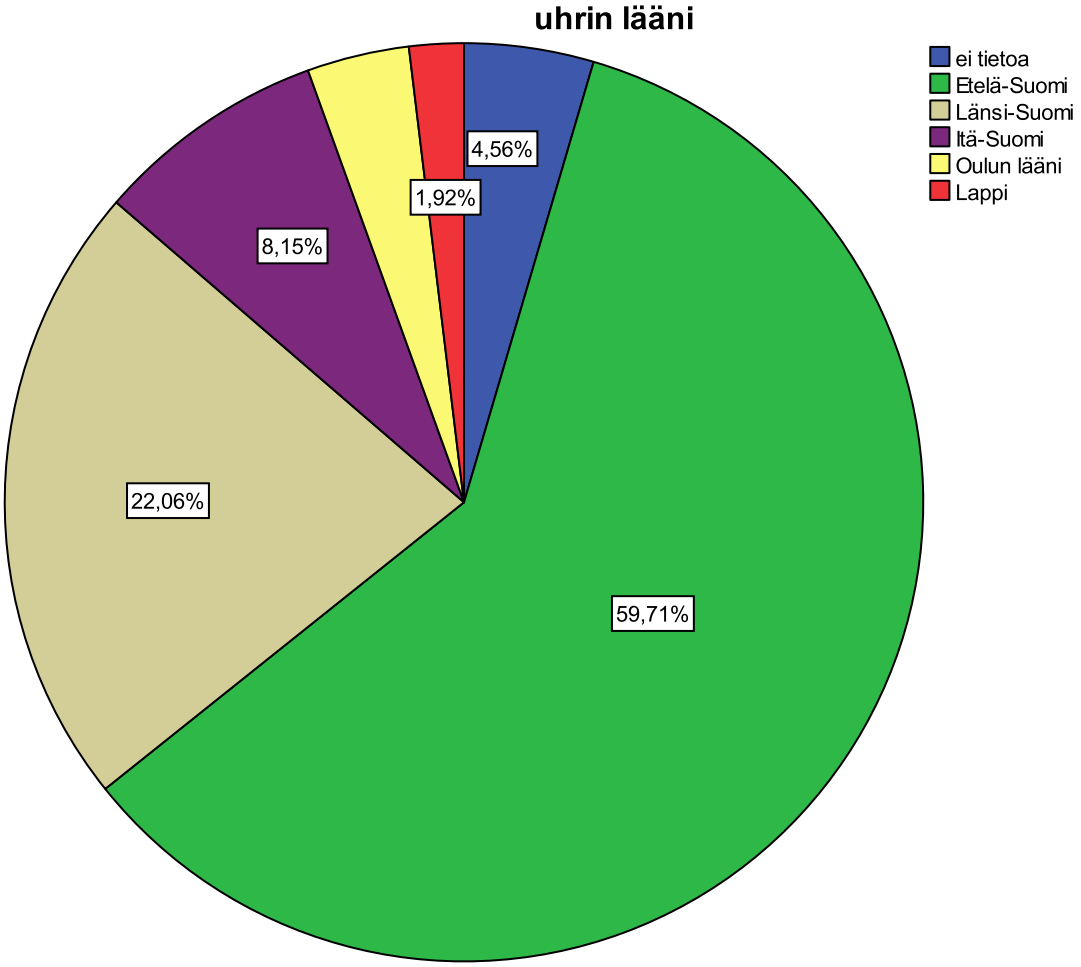

Kuvio 5.

Huomio! Kuviossa ei tietoa tarkoittaa sitä, ettei asia ole tullut esille käydyssä puhelinkeskustelussa. Asioita ei kysytä erikseen tilastointia varten.

Soittajan tiedot

Useimmiten uhrit hakeutuvat itse Tukinaisen avun piiriin. Yhteyttä ottivat myös muun muassa ammattiauttajat, lähiomaiset (kuvio 6).

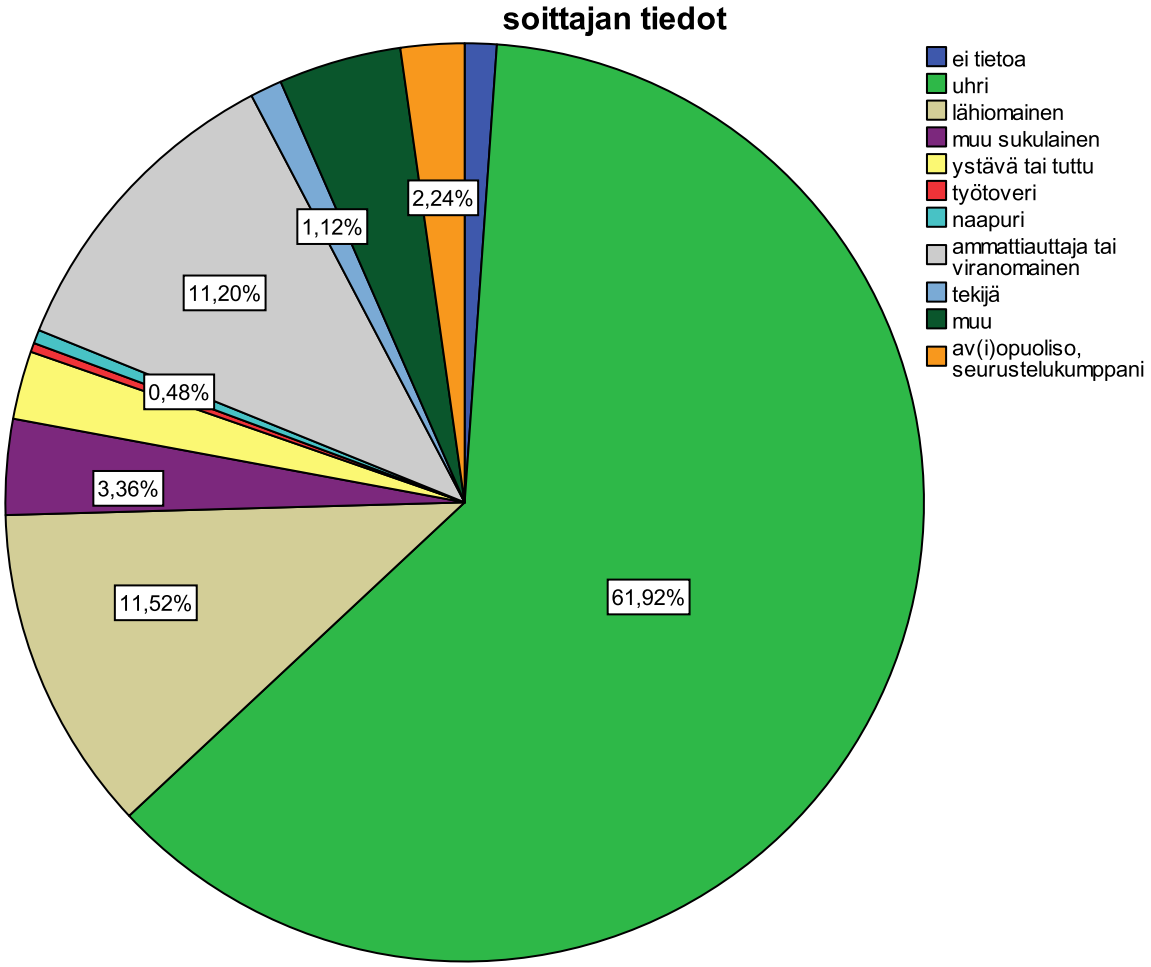

kuvio 6.

Huomio! Kuviossa ei tietoa tarkoittaa sitä, ettei asia ole tullut esille käydyssä puhelinkeskustelussa. Asioita ei kysytä erikseen tilastointia varten.

Soiton syyt

Suurin osa yhteydenotoista koski useimmiten raiskausta, mutta huomattavissa määrin myös muuta lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä, lähisuhdeväkivaltaa ja seksuaalista hyväksikäyttöä (kuvio 8). Useimmiten, yli 65 % tapauksista uhrina oli ollut yksi ihminen. Huomattavalle osalle uhreista (33 %) ei ole tehty lääketieteellistä tutkimusta.

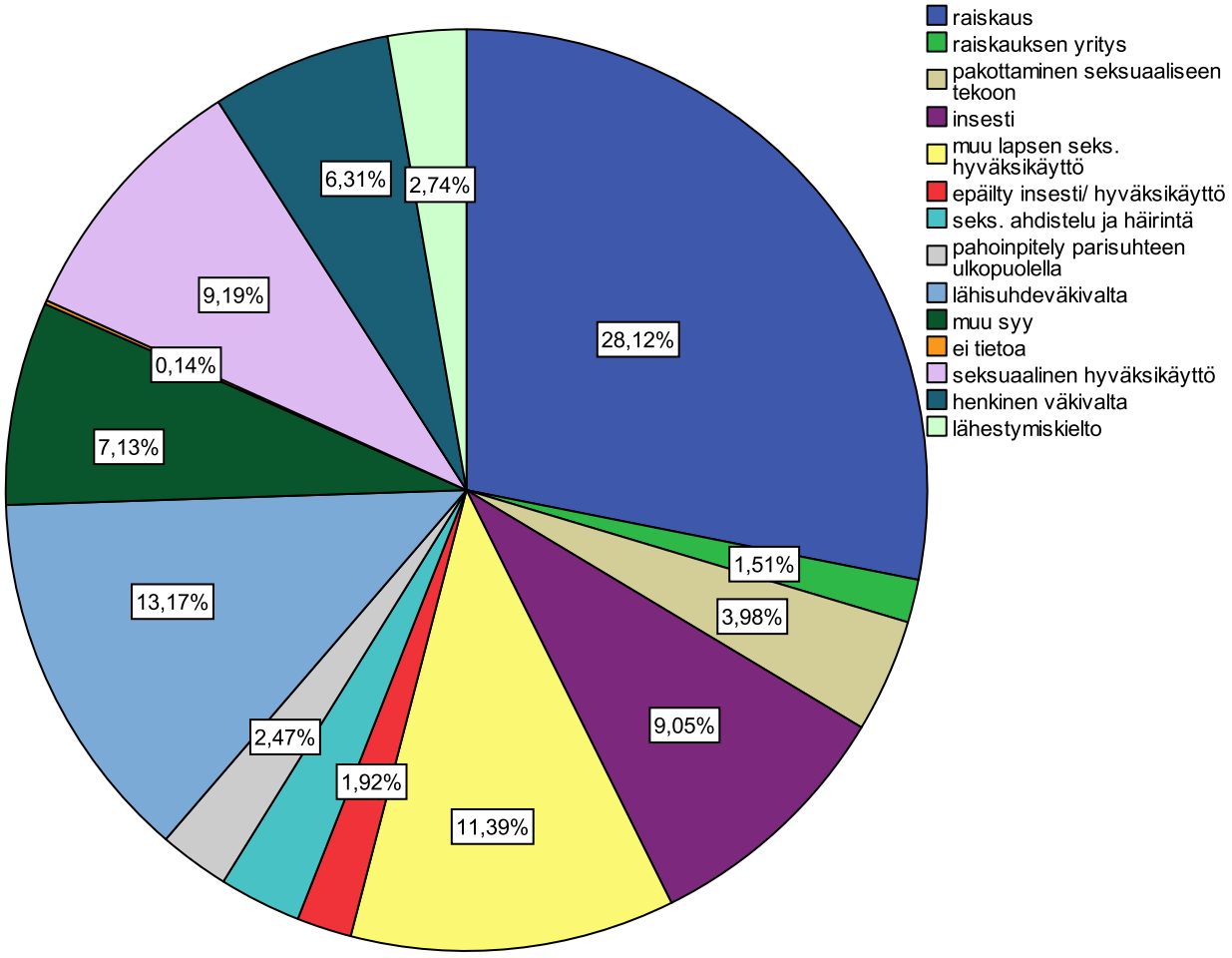

Kuvio 7.

Kaikista puheluista 0,6 % koski paritusta (4 tapausta) ja 0,3 % ihmiskauppaa (2 tapausta). Seksuaalinen väkivalta, joka liittyy järjestäytyneeseen rikollisuuteen, tulee ilmi harvoin. Esimerkiksi ihmiskaupan uhrit pelkäävät henkensä puolesta, eivätkä pääsääntöisesti uskalla puhua omasta tilastaan.

Konsultointipuhelut

Konsultointipuheluja kaikista kriisi– ja juristilinjan puheluista oli yhteensä 12,36 %. Konsultointipuhelujen määrä on kuitenkin kasvamassa. Yhä useammat sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöt, jotka kohtaavat työssään seksuaalista väkivaltaa kokeneita, tarvitsevat lisätietoa aiheesta tai syventävää koulutusta.

Suurin osa tekijöistä on uhreille tuttuja

Suurin osa seksuaalisesta väkivallasta ja/ tai hyväksikäytöstä tapahtuu yhteisessä yksityisasunnossa tai uhrin/ tekijän yksityisasunnossa. Edellä mainittu osoittaa, että suurin osa tekijöistä on uhreille tuttuja (kuviot 8 ja 9).

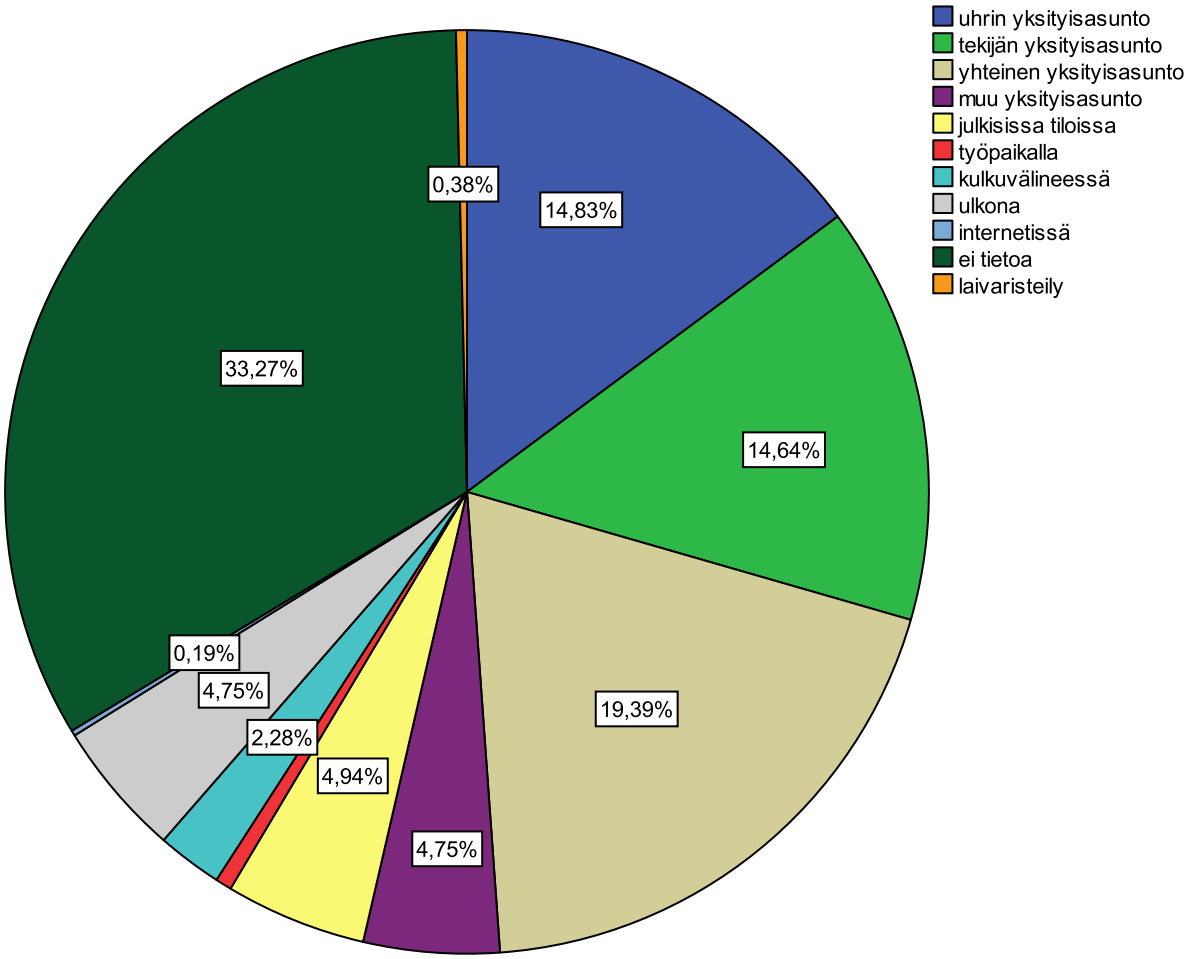

Kuvio 8.

Huomio! Kuviossa ei tietoa tarkoittaa sitä, ettei asia ole tullut esille käydyssä puhelinkeskustelussa. Asioita ei kysytä erikseen tilastointia varten.

Tekijän suhde soittajaan

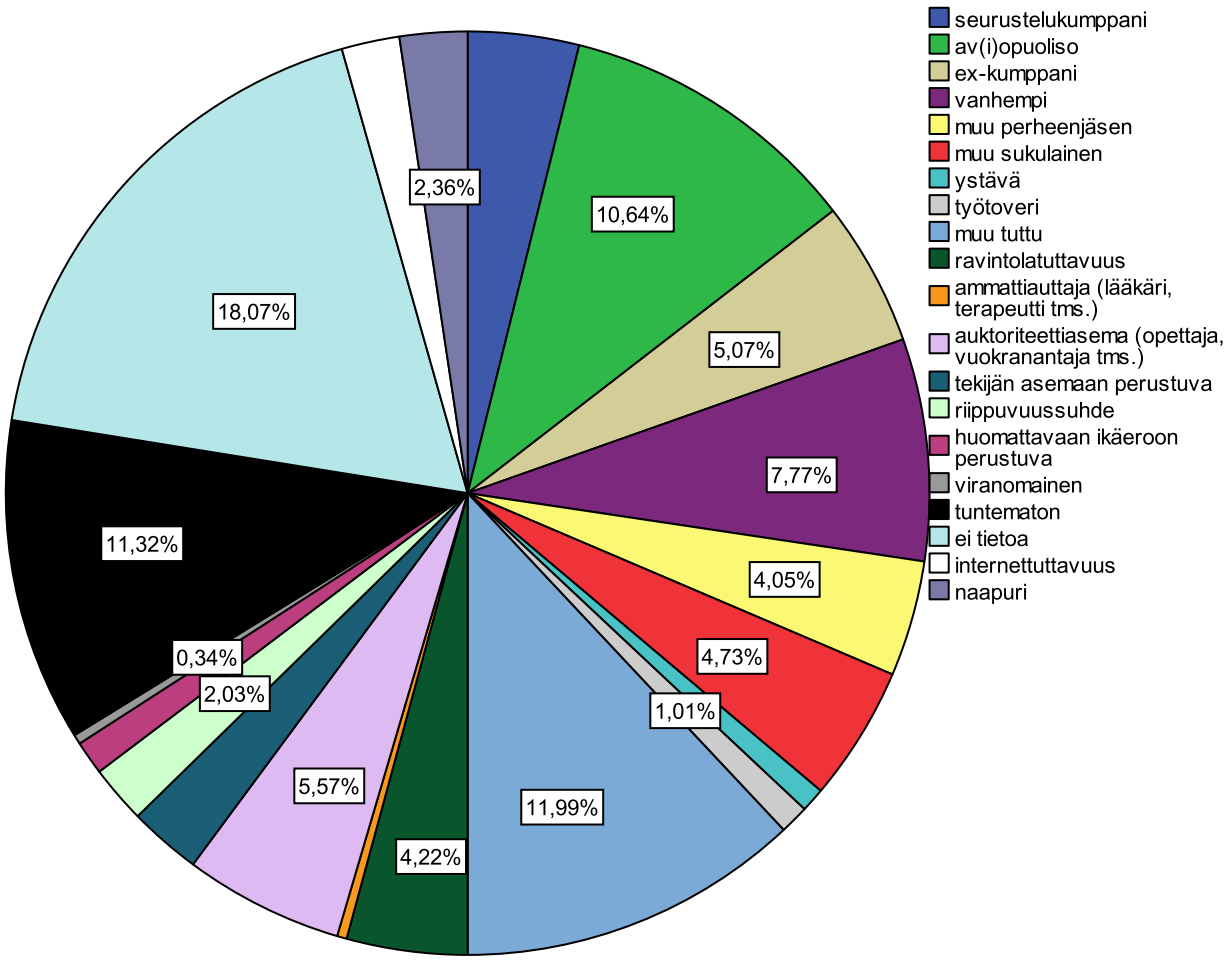

Kuvio 9.

Huomio! Kuviossa ei tietoa tarkoittaa sitä, ettei asia ole tullut esille käydyssä puhelinkeskustelussa. Asioita ei kysytä erikseen tilastointia varten.

Uhrien ikä

Uhrien ikä tekohetkellä vaihtelee suuresti. Kaiken ikäisillä on riski kokea seksuaalista väkivaltaa ja/ tai hyväksikäyttöä (kuvio 10). Edellä mainittu murtaa sitä myyttiä, jonka mukaan vain nuorilla naisilla oli riski joutua seksuaalisen väkivallan ja/ tai hyväksikäytön uhriksi.

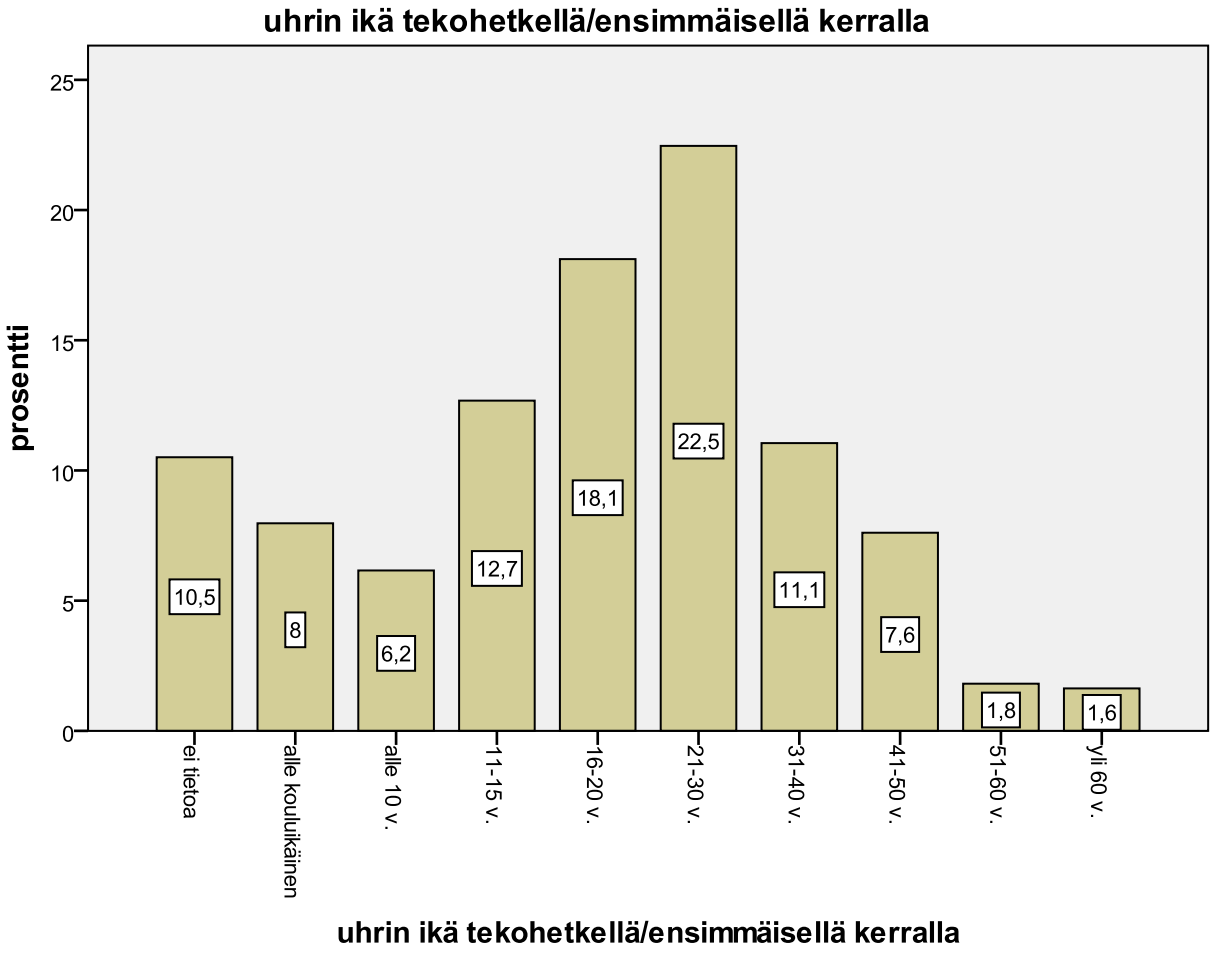

Kuvio 10.

Huomio! Kuviossa ei tietoa tarkoittaa sitä, ettei asia ole tullut esille käydyssä puhelinkeskustelussa. Asioita ei kysytä erikseen tilastointia varten.

Kulunut aika rikoksen tekohetkestä yhteydenottohetkeen

Tukinaisen kriisi- ja juristipäivystykseen otetaan yhteyttä riippumatta siitä, kuinka kauan teosta on aikaa (kuvio 11). Yhä enenevissä määrin otetaan yhteyttä silloin, kun teosta on aikaa alle vuosi, mikä osoittaa, että kulttuuriset asenteet seksuaalista väkivaltaa kohtaan ovat muuttumassa ja sen tabuluonne on murtumassa. Toisaalta toisen suuren yhteydenottoryhmän muodostavat ne soittajat, joilla teosta on aikaa yli kymmenen vuotta. Näissä yhteydenotoissa on usein kyse insestistä tai lapsena koetusta seksuaalisesta hyväksikäytöstä, jonka prosessointi aloitetaan vasta myöhemmin. Useissa tapauksissa seksuaalinen väkivalta ja/ tai hyväksikäyttö oli jatkuvaa.

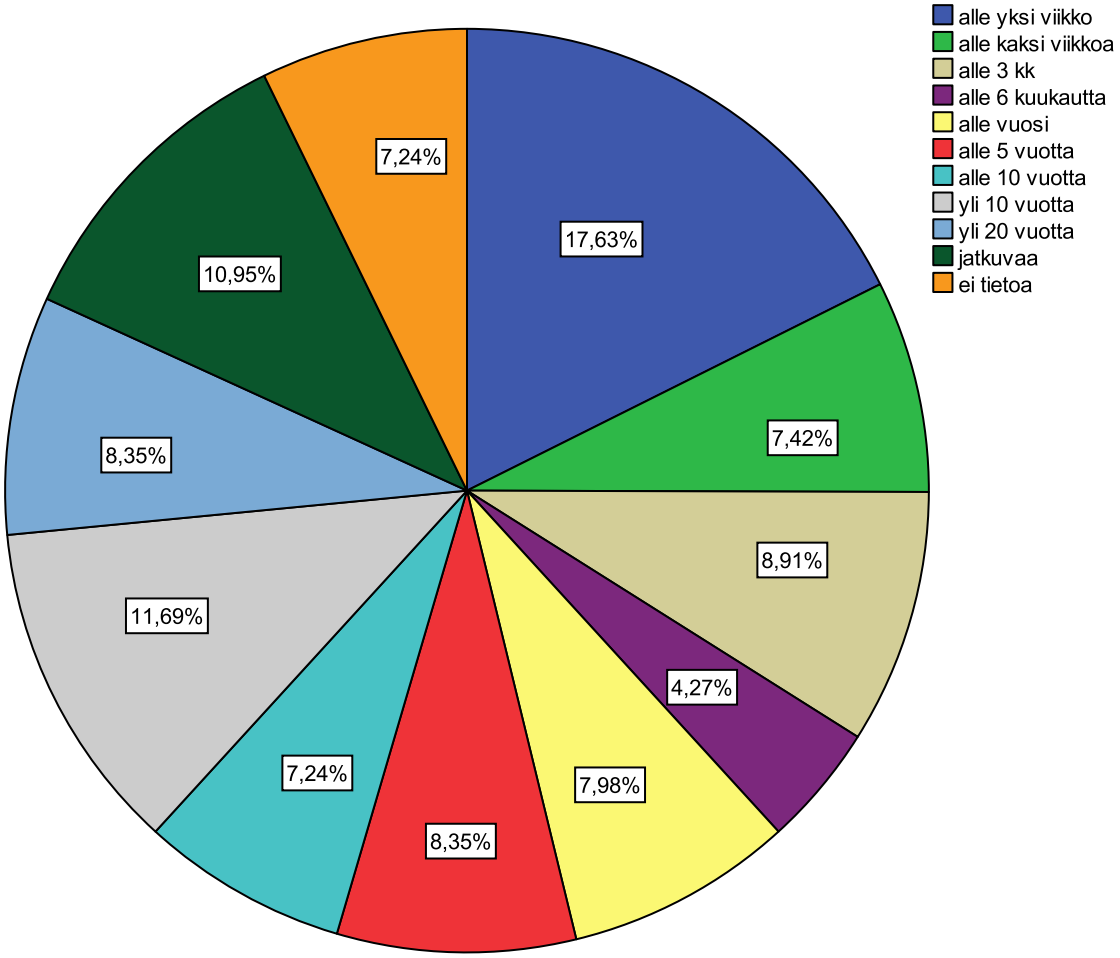

Kuvio 11.

Huomio! Kuviossa ei tietoa tarkoittaa sitä, ettei asia ole tullut esille käydyssä puhelinkeskustelussa. Asioita ei kysytä erikseen tilastointia varten.

Tekijän ikä

Tekijä oli useimmiten iältään 31-50 –vuotias (kuvio 12).

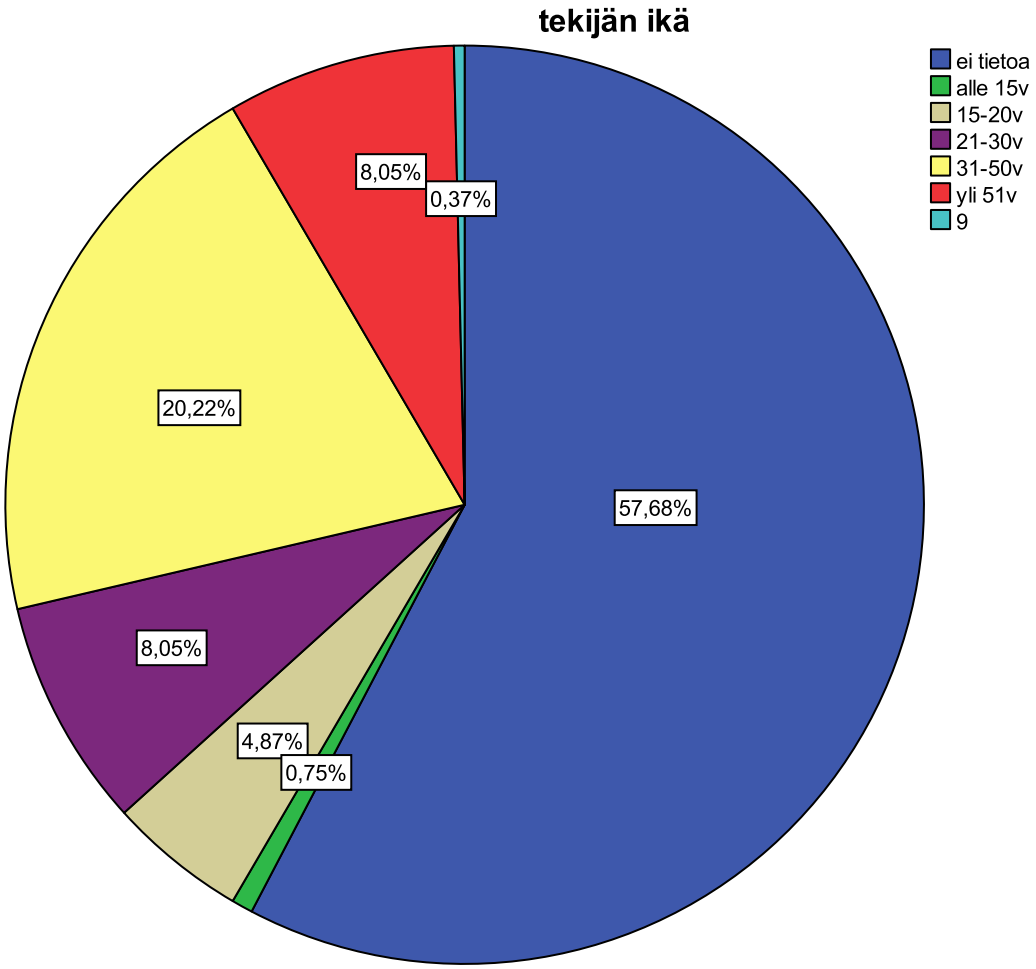

Kuvio 12.

Huomio! Kuviossa ei tietoa tarkoittaa sitä, ettei asia ole tullut esille käydyssä puhelinkeskustelussa. Asioita ei kysytä erikseen tilastointia varten.

Uhkailu

Useimmissa tapauksissa tekijä on myös uhkaillut uhria. Tappo- ja muut uhkaukset muodostavat huomattavan osuuden kaikesta uhkailusta (kuvio 13 ja 14).

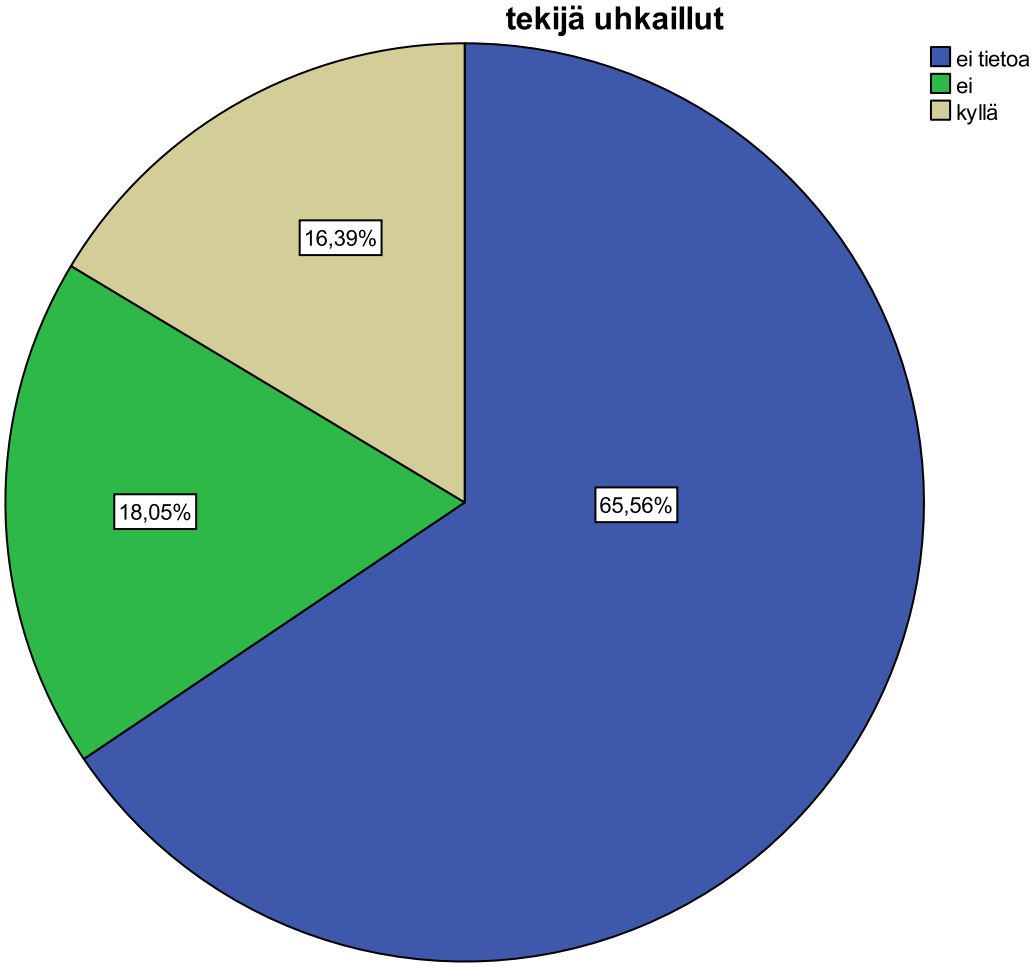

Kuvio 13.

Huomio! Kuviossa ei tietoa tarkoittaa sitä, ettei asia ole tullut esille käydyssä puhelinkeskustelussa. Asioita ei kysytä erikseen tilastointia varten.

Uhkailutapa

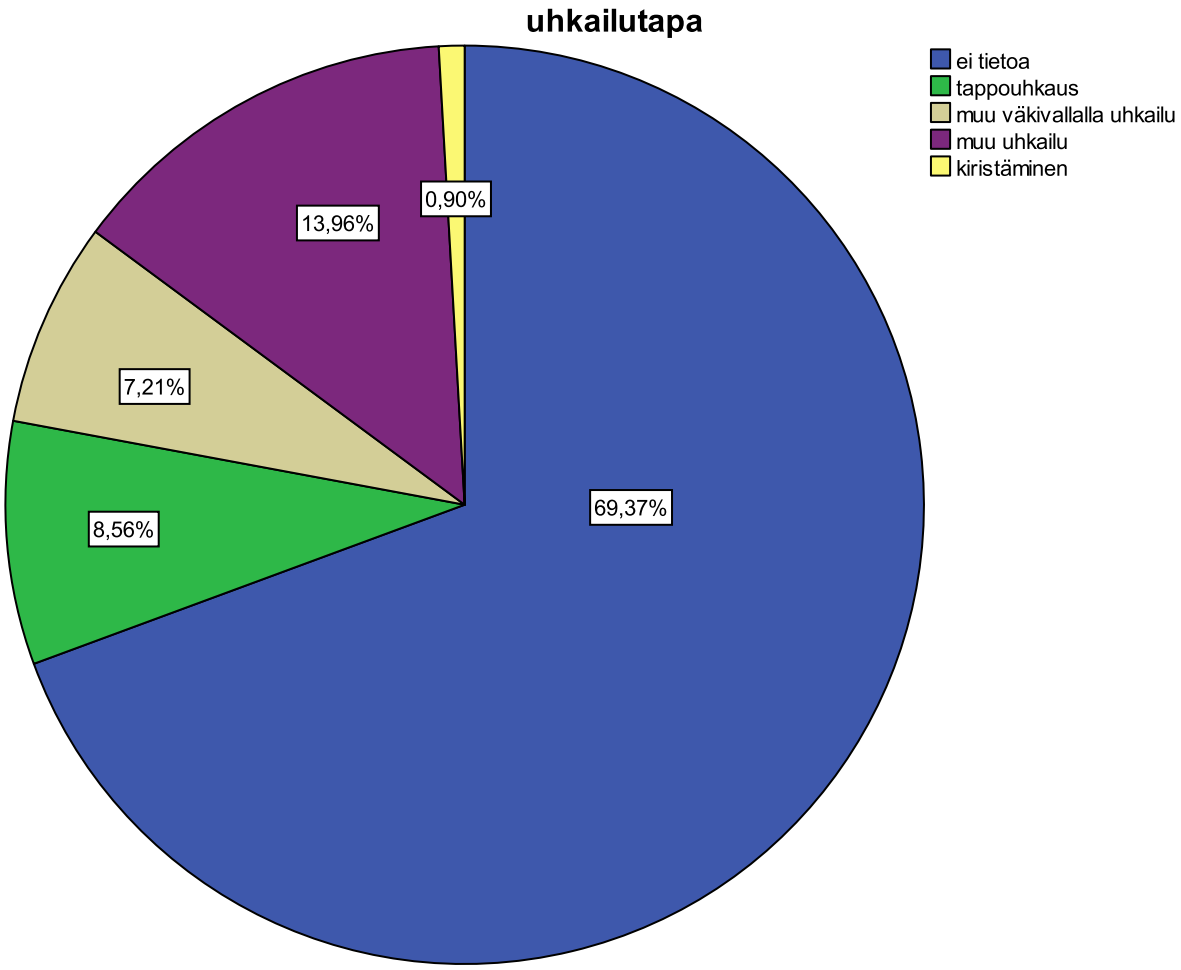

Kuvio 14.

Huomio! Kuviossa ei tietoa tarkoittaa sitä, ettei asia ole tullut esille käydyssä puhelinkeskustelussa. Asioita ei kysytä erikseen tilastointia varten.

Teon tallentaminen

Väkivaltaa, johon sisältyy seksuaalista väkivaltaa ja/ tai hyväksikäyttöä on tallennettu (esim. web, kamera, video) vajaassa 2 % tapauksista, kuten kuviosta 15 voidaan havaita. Epäilyjä teon tallentamisesta on paljon tätä enemmän.

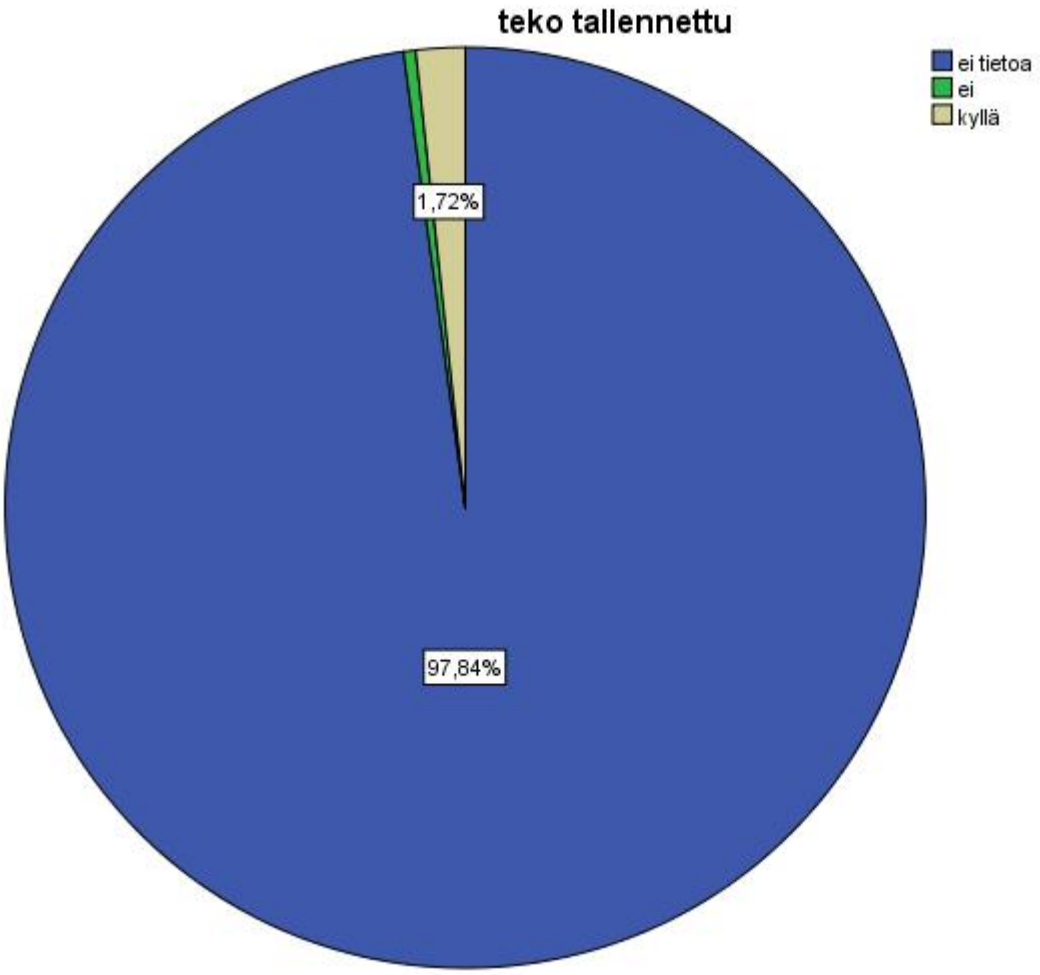

Kuvio 15.

Huomio! Kuviossa ei tietoa tarkoittaa sitä, ettei asia ole tullut esille käydyssä puhelinkeskustelussa. Asioita ei kysytä erikseen tilastointia varten.

Nettitukinaisen tilastot 2010

Nettitukinainen.fi -sivusto julkaistiin maaliskuussa 2009, mistä lähtien seksuaalirikoskysymyksiin liittyvää ohjausta ja neuvontaa on ollut mahdollista saada anonyymisti Internetissä. Nettitukinaisen käyttäminen vaatii rekisteröitymisen eli käyttäjätunnuksen ja salasanan luomisen. Myös sähköpostiosoitteen voi halutessaan ilmoittaa, mikäli haluaa saada sähköpostitse ilmoituksen vastauksen saapumisesta. Sivustolla on mm. yksityiskohtaiset käyttöohjeet, tietoturva- ja rekisteriseloste sekä tietoa työtä ohjaavista eettisistä periaatteista ja vaitiolovelvollisuudesta. Lisäksi sivustolta löytyy Materiaalipankki, mihin on kerätty tietoa mm. usein kysytyistä aiheista.

Keskustelujen sallittu pituus on viisi saatua vastausta. Myös tämän jälkeen keskustelua on kuitenkin mahdollista jatkaa, mutta se vaatii uuden rekisteröitymisen. Viesteihin vastaavat kysymyksestä riippuen joko Tukinaisen kriisityöntekijä tai juristi (tai nämä yhdessä). Vastausajaksi on määritelty kaksi viikkoa, mutta käytännössä vastauksen on saanut alle viikossa, useimmiten jo muutaman päivän sisällä viestin lähettämisestä. Keskustelut säilyvät asiakkaan ja työntekijän nähtävissä kaksi kuukautta viimeisestä vastauksesta, ellei asiakas itse poista käyttäjätunnustaan ja käytyä keskustelua ennen sitä. Sivustolla on palautelomake, jonka avulla kerätään käyttäjäkokemuksia. Palautetta voi halutessaan antaa myös vapaamuotoisesti ”Palaute ylläpidolle” -toiminnon kautta.

Vuonna 2010 Nettitukinainen.fi -sivustolla vieraili lähes 10 000 kävijää. Keskusteluja käytiin yhteensä 111 nimimerkin kanssa, ja viestejä saapui vuoden aikana yhteensä 511 kappaletta, joista suurimpaan osaan (83,3 %) vastasi kriisityöntekijä ja loppuihin (16,7 %) juristi. Sekä sivuston kävijämäärä että saapuneiden viestien määrä lähes kaksinkertaistui edellisestä vuodesta.

Nettitukinainen mahdollistaa avun hakemisen maantieteellisestä sijainnista ja vuorokaudenajasta riippumatta. Asiakkaat voivat hakea apua itselleen sopivampana hetkenä Valtaosa (69,5 %) keskusteluista aloitettiin Tukinaisen puhelinpäivystysaikojen[1] ulkopuolella (kuva 1). Keskustelujen pituudet vaihtelivat asiakaskohtaisesti, mutta useimmissa tapauksista (65,4 %) asiakas kirjoitti kaksi viestiä ja lopetti keskustelun saatuaan näihin vastaukset (kuva 2).

[1] Kriisipäivystys (puh. 0800-97899) arkisin klo 9-15 ja viikonloppuisin (myös pyhinä ja niiden aattoina) klo 15-21; Juristipäivystys (puh. 0800-97895) ma-to klo 13-16 ja pe klo 9-13.

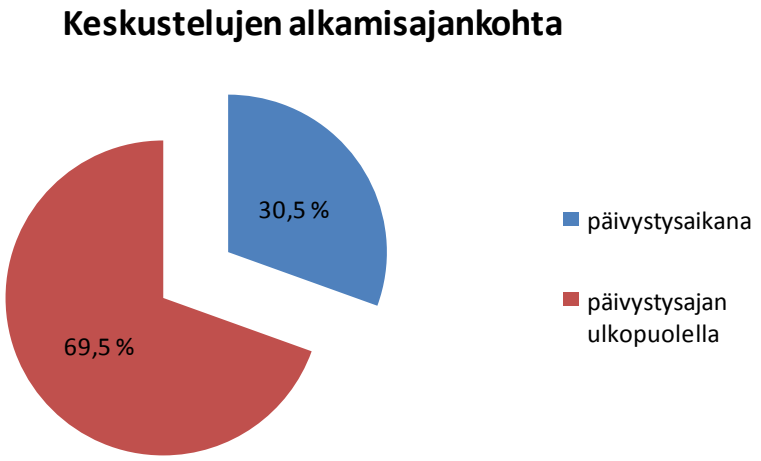

Kuva 1. *Keskustelujen alkamisajankohta.*

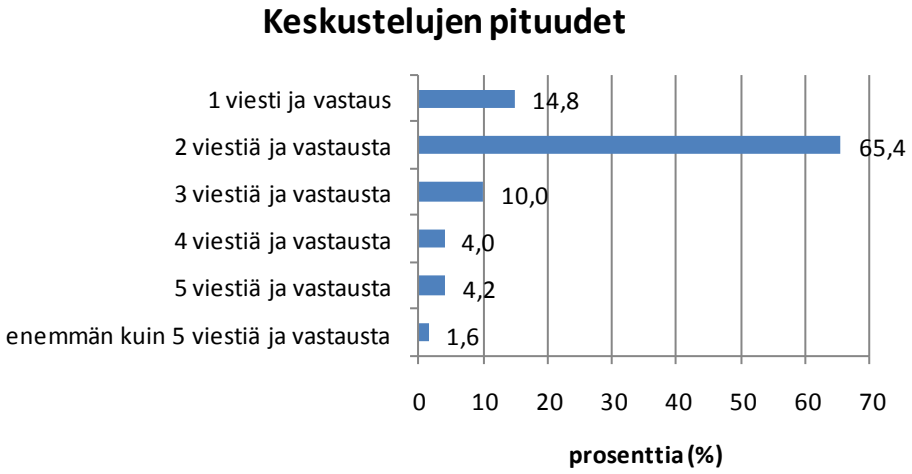

Kuva 1. *Keskustelujen pituudet.*

Useimmiten Nettitukinaiseen otti yhteyttä uhri itse (80,4 %). Seuraavaksi suurin yhteydenottajaryhmä oli lähiomaiset (9,8 %) (kuva 3). Sekä yhteydenottajista (kuva 4) että henkilöistä, joita yhteydenotot koskivat (kuva 5), valtaosa oli naisia.

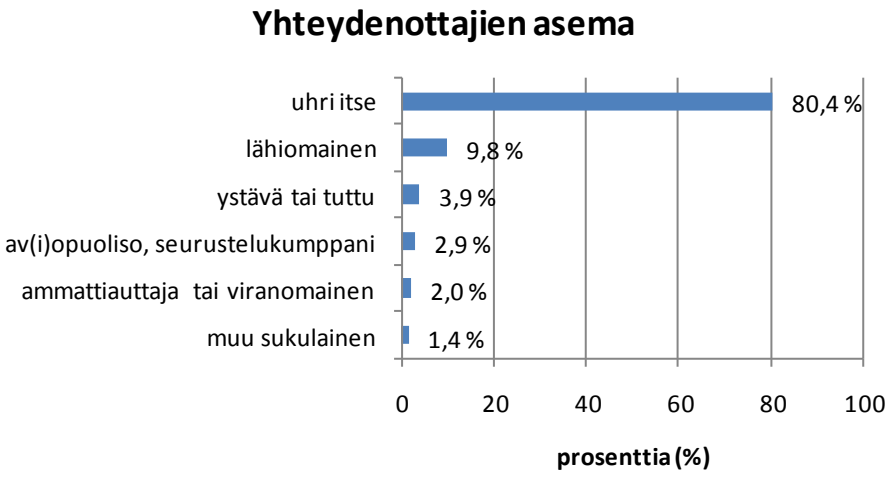

Kuva 3. *Yhteydenottajien asema.*

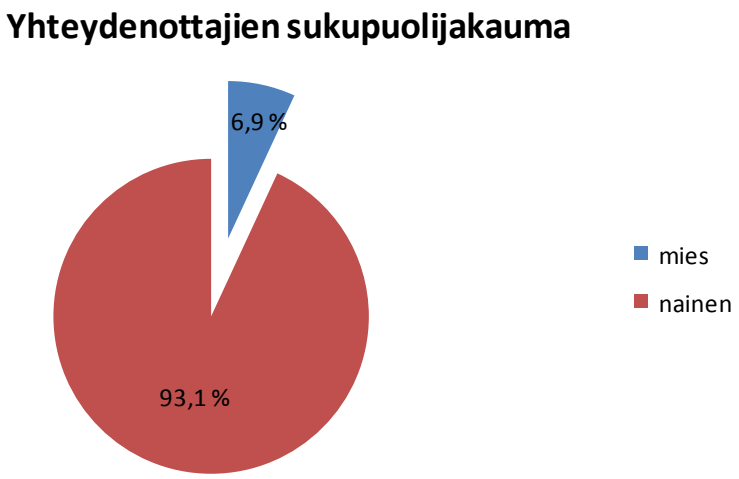

Kuva 4. *Yhteydenottajien sukupuolijakauma.*

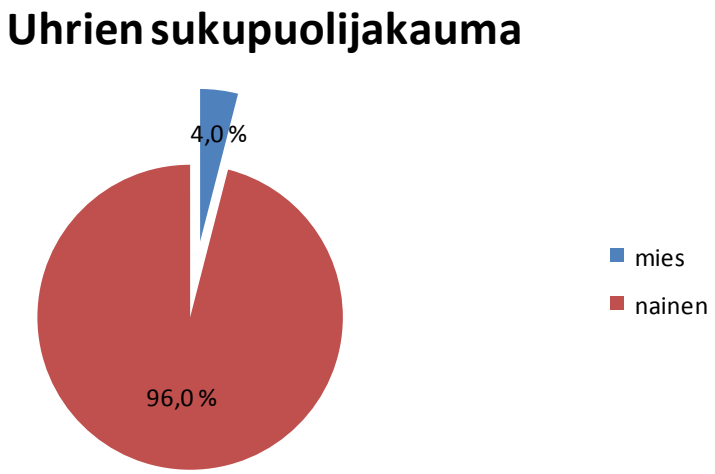

Kuva 5. *Uhrien sukupuolijakauma.*

Nettitukinainen on ollut erityisesti nuorten aikuisten suosima yhteydenottokanava; lähes puolet (46,8 %) yhteydenottajista oli 21-30-vuotiaita. Seuraavaksi eniten yhteyttä ottivat 16-20-vuotiaat nuoret (19, 4 %) ja 31-40-vuotiaat aikuiset (19,3 %)(kuva 6).

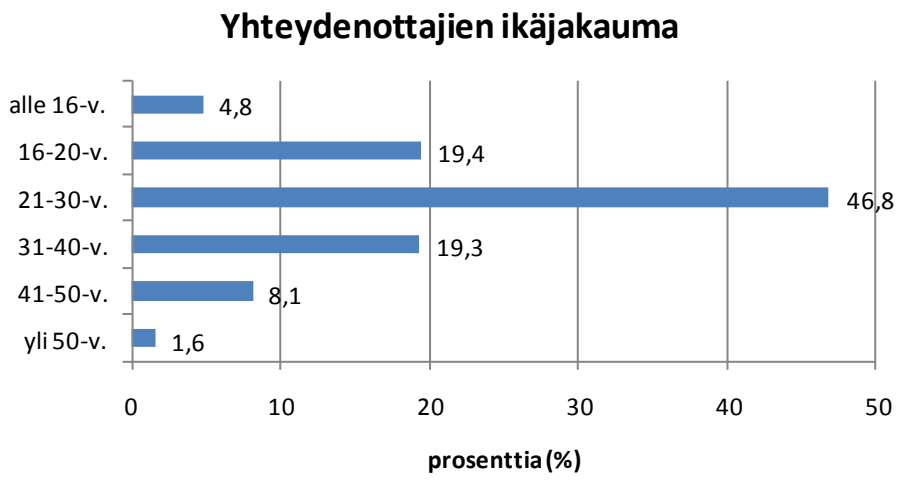

Kuva 6. *Yhteydenottajien ikäjakauma.*

Yleisimmin Nettitukinaiseen tulleiden yhteydenottojen syynä oli joko raiskaus (31,4 %) tai lapseen kohdistunut seksuaalirikos (30,4 %) (kuva 7). Jälkimmäisistä 17,1 prosenttia käsitteli lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä, jossa tekijä ei ollut perheenjäsen, ja loput (13,3 %) insestiä eli perheen sisällä tapahtunutta seksuaalista hyväksikäyttöä.

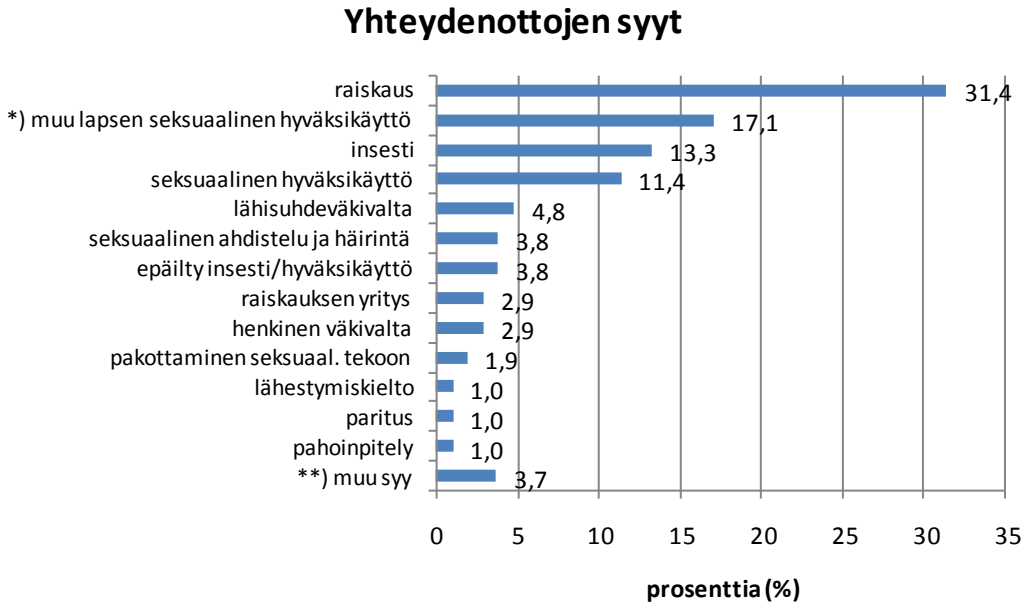

*) muulla lapsen seksuaalisella hyväksikäytöllä tarkoitetaan tässä lapseen (alle 16-v.) kohdistunutta seksuaalista hyväksikäyttöä silloin, kun tekijä ei ole perheenjäsen.
**) muita yhteydenottoon johtaneita syitä olivat mm. parisuhdeongelmat, mielenterveysongelmat ja seksuaaliset ongelmat.

Kuva 7. Yhteydenottojen syyt.

Nettitukinaiseen yhteyttä otettaessa tapahtuneesta oli kulunut useimmiten yli kymmenen vuotta (38,5 %) (kuva 8). Huomion arvoista on se, että vuosikymmenten takaiset tapahtumat olivat yhteydenoton syynä Nettitukinaisessa lähes kaksi kertaa useammin kuin Tukinaisen puhelinpäivystyksiin tulleissa soitoissa. Yhteydenoton tapahtuessa vasta vuosikymmeniä tapahtuneen jälkeen, oli kyseessä useimmiten lapsuudessa tai nuoruudessa koettu seksuaalinen hyväksikäyttö. On melko tavallista, että traumakokemukset aktivoituvat uudelleen myöhemmässä elämänvaiheessa kuten oman lapsen syntymän, lasten pois muuttamisen, eläkkeelle jäämisen tai muun elämän muutos- tai kriisivaiheen yhteydessä. Tämä saattaa osaltaan selittää yhteydenottamista yli kymmenen vuoden jälkeen. Toinen mahdollinen selitys on voimakas häpeän tunne, mikä liittyy usein seksuaalisen hyväksikäytön ja väkivallan kokemuksiin ja voi estää avun hakemista. Monet yhteydenottajat kertoivatkin keränneensä vuosia rohkeutta kokemuksestaan kertomiseen. Lähes neljäsosa (24,2 %) yhteydenotoista käsitteli viimeisen kahden viikon aikana tapahtunutta tekoa. Tällöin kyseessä oli useimmiten aikuiseen kohdistunut seksuaalirikos.

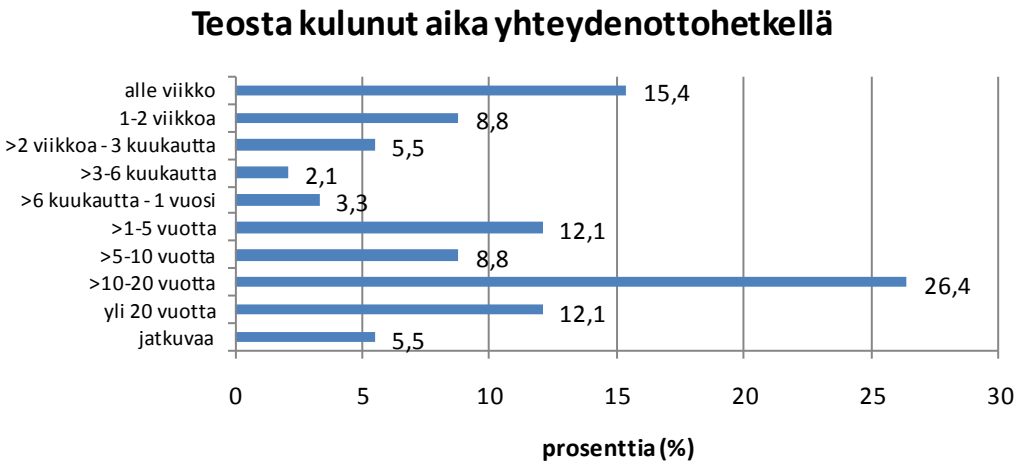

Kuva 8. *Teosta kulunut aika yhteydenottohetkellä.*

Yli puolessa (52,1 %) yhteydenotoista oli kyseessä ns. suojaikärajan alittavaan eli alle 16-vuotiaaseen lapseen kohdistunut seksuaalinen teko. Reilussa neljäsosassa (26,8 %) yhteydenottoja kyse oli 16-20-vuotiaaseen nuoreen kohdistuneesta teosta (kuva 9).

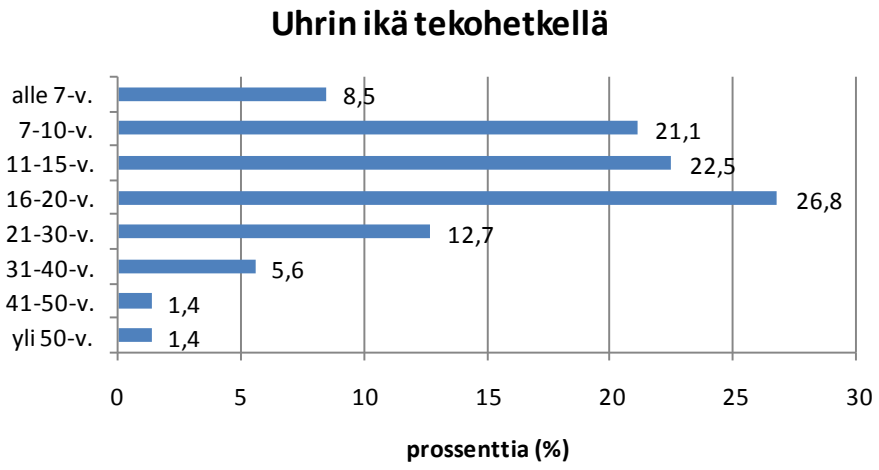

Kuva 9. *Uhrin ikä tekohetkellä.*

Suurimmassa osassa (69,0 %) yhteydenottoja, joiden aiheena oli raiskaus tai seksuaalinen hyväksikäyttö, tekijä oli uhrille ennestään tuttu. Useimmiten tekoa oli edeltänyt jonkinasteinen luottamus- tai riippuvuussuhde. Tekijä oli täysin tuntematon uhrille vain kolmasosassa tapauksista (kuva 10).

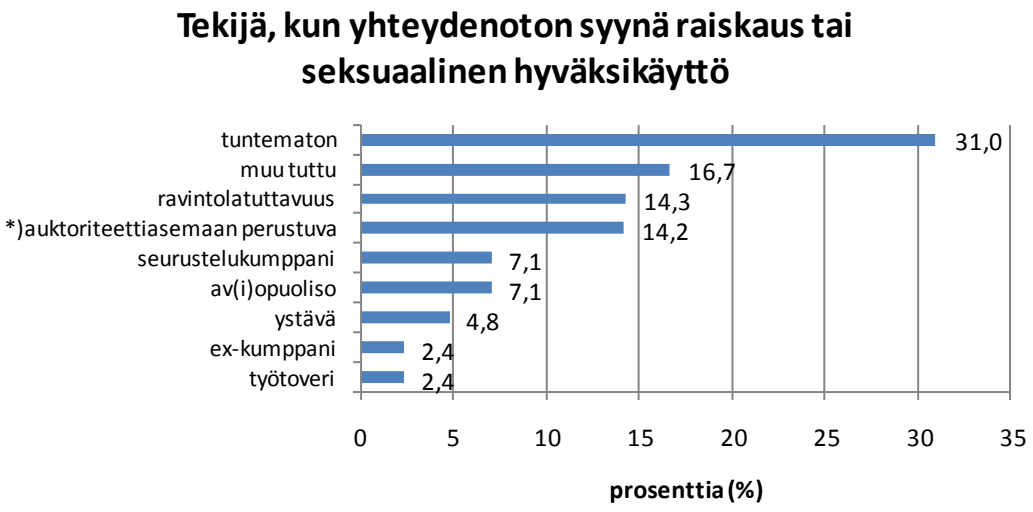

*) Auktoriteettiasemalla tarkoitetaan tässä tekijän asemaan (esim. työnantaja, opettaja), riippuvuussuhteeseen (esim. vuokranantaja) tai huomattavaan ikäeroon perustuvaa asemaa.

Kuva 10. *Tekijä, kun yhteydenoton syynä raiskaus tai seksuaalinen hyväksikäyttö.*

Perheen sisäisessä lapsen seksuaalisessa hyväksikäytössä eli insestissä tekijä oli hieman useammin vanhempi (53,3 %) kuin muu perheenjäsen (46,7 %) (kuva 11.). Perheen ulkopuolisessa lapsen seksuaalisessa hyväksikäytössä tekijä oli useimmiten lapselle ennestään tuttu. Vain 13,3 prosentissa ko. yhteydenotoista tekijänä oli ollut lapselle ennestään tuntematon henkilö (kuva 12.).

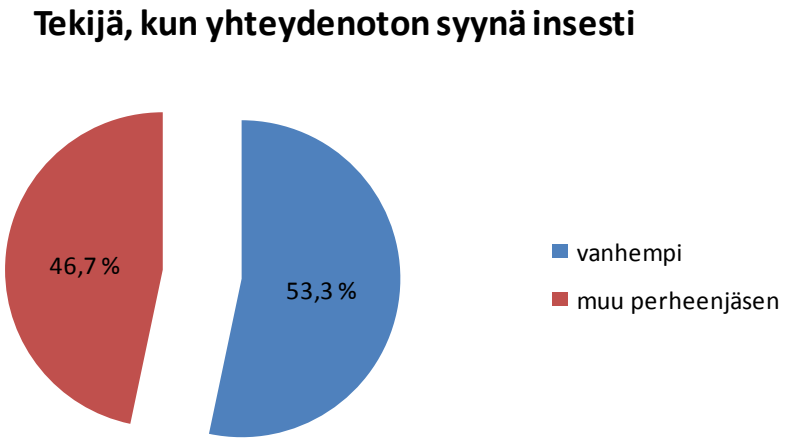

Kuva 11. *Tekijä, kun yhteydenoton syynä insesti.*

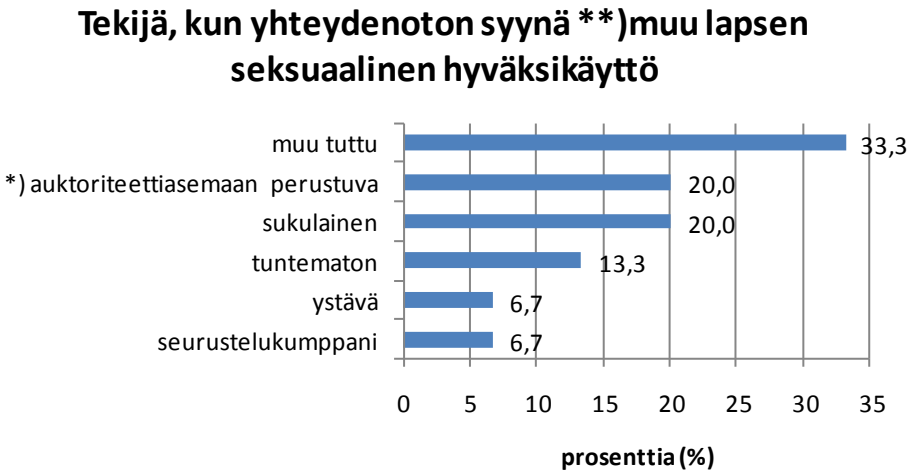

*) Auktoriteettiasemalla tarkoitetaan tässä tekijän asemaan (esim. opettaja, harrastuksen ohjaaja) tai huomattavaan ikäeroon perustuvaa asemaa.
**) Muu lapsen hyväksikäyttö = lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, kun tekijä muu kuin perheenjäsen

Kuva 12. *Tekijä, kun yhteydenoton syynä muu lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö.*

Yli 85 prosentissa yhteydenottoja rikosilmoitusta ei ollut tehty (kuva 13). Myös täydellisen lääketieteellisen tutkimuksen tekeminen oli hyvin harvinaista (tehty 4,4 prosentissa tapauksia). Suurimmalle osalle (91,2 %) uhreista oli kuitenkin tehty osittainen lääketieteellinen tutkimus, esimerkiksi sukupuolitautitestit (kuva 14).

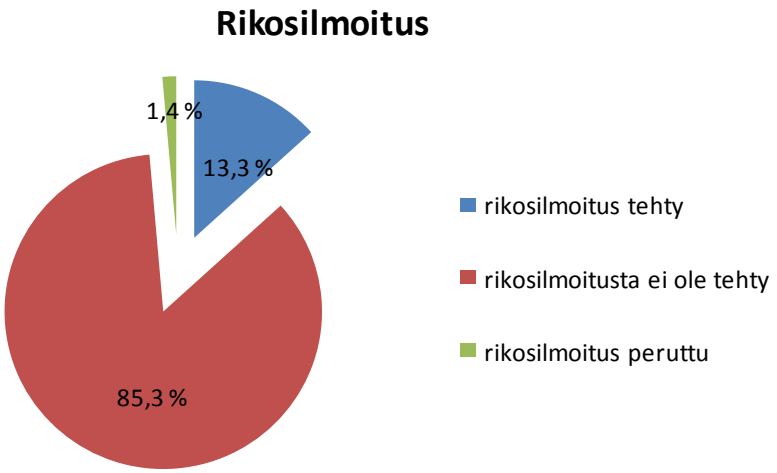

Kuva 13. *Rikosilmoitus.*

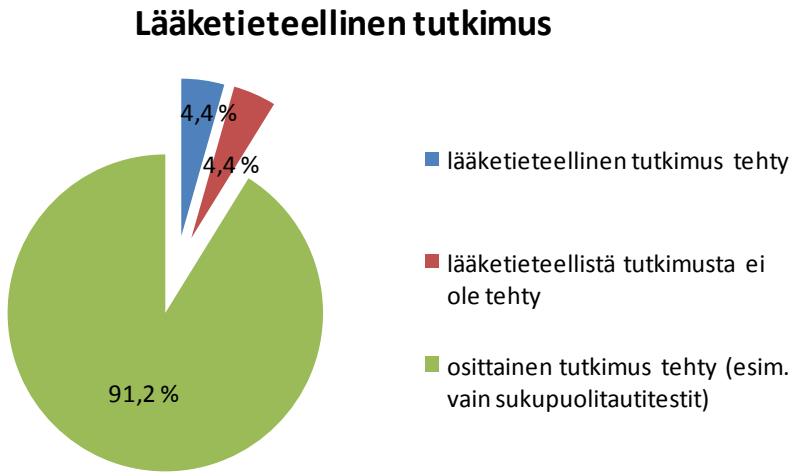

Kuva 14. *Lääketieteellinen tutkimus.*

Yhteenveto

Nettitukinainen.fi -verkkopalvelu perustettiin täydentämään Tukinaisen toimintamuotoja ja vastaamaan osaltaan yhä kasvavaan tuen, neuvonnan ja ohjauksen tarpeeseen. Ennen auttavan verkkopalvelun avaamista yhteydenottoja oli alkanut tulla yhä enenevissä määrin myös Tukinaisen toimiston sähköpostiin. Asiakkaat, heidän läheisensä ja eri alojen ammattilaiset pitivät Internetin kautta tapahtuvan ohjauksen puuttumista Tukinaisen toimintamuodoista yllätyksellisenä epäkohtana ja toivoivat tilanteeseen muutosta.

Nettitukinainen.fi -verkkopalvelu on osoittautunut varsin suosituksi yhteydenottokanavaksi. Sekä vuosittainen kävijöiden määrä sivustolla että saapuneiden viestien määrä ovat lähes kaksinkertaistuneet vuodessa. Vuonna 2010 Nettitukinaiseen lähetettiin yli 500 viestiä ja sivustolla oli kuukausittain lähes 1 000 kävijää. Suurin osa keskusteluista on alkanut vuorokaudenaikaan, jolloin soittaminen Tukinaisen puhelinpäivystyksiin ei olisi ollut mahdollista.

Nettitukinainen.fi on ollut erityisesti nuorten aikuisten suosiossa. Tilastojen valossa näyttää siltä, että sähköisen yhteydenoton valitsevat useimmiten sellaiset henkilöt, joiden kokemasta seksuaalisen väkivallan kokemuksesta on kulunut vuosia, jopa vuosikymmeniä. Toisaalta neljäsosa yhteydenotoista on koskenut tapahtumia viimeisen kahden viikon aikana. Useimmiten yhteyttä ottaa uhri itse tai hänen lähiomaisensa. Miesten osuus yhteydenottajissa on edelleen pieni, vain noin 7 prosenttia.

Nettitukinaisen uskotaan helpottavan joidenkin erityisryhmien avunsaannin mahdollisuuksia. Tällaisia ovat mm. huonokuuloiset, kuulo- ja puhevammaiset, vaikeissa elämäntilanteissa elävät, erityisen ujot sekä sosiaalisesti estyneet avun tarvitsijat. Yhteydenottajat eivät kuitenkaan useinkaan viesteissään kerro mahdollisista avun tavoittamiseen liittyvistä hankaluuksistaan, joten sen arvioiminen, missä määrin Nettitukinainen on tavoittanut em. kohderyhmiä, on vaikeaa.

Valitettavaa on, että vain n. 13 prosentissa yhteydenottoja rikosilmoitus oli tehty. Myös täydellisen lääketieteellisen tutkimuksen tekeminen oli harvinaista, mutta osittainen tutkimus (esim. sukupuolitautitestit) oli tehty suurimmalle osalle yhteydenottajista.